

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Yliopistonkatu 8

Toimintaohjeet

Yliopistonkatu 8 toimintaohjeet

Laadittu 2.9.2022

Laatija Joachim Miinalainen

Viimeksi päivitetty 23.11.2023

Päivittäjä Pekka Halmkrona

Tässä dokumentissa on 17 sivua.

Sisällys

Hätäilmoitus	4
Toiminta tulipalon sattuessa	5
Ensiapu	6
Vesivahinko	6
Sähkö-, vesi-, tai lämpökatkos	7
Pommiuhka	10
Ilkivalta tai rikos	11
Uhkaava henkilö	12
Ryöstö	13
Sisälle suojautuminen	14
Yleinen vaaramerkki	15
Kaasu- ja säteilyvaara	16
Paranna arjen turvallisuutta	17

Hätäilmoitus

OHJE HÄTÄILMOITUKSEN TEKEMISEEN

Havaitessasi vaaratilanteen, joka uhkaa henkeä, terveyttä, omaisuutta tai ympäristöä, **soita ensin hätäkeskukseen 112.**

Ilmoita havainnostasi välittömästi myös toimipisteen henkilökuntaan kuuluvalla

KUN SOITAT HÄTÄNUMEROON:

- Kerro kuka olet
- Kerro mitä on tapahtunut ja missä
- Kerro tarkka osoite ja kunta
- Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin
- Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti
- Lopeta puhelu vasta saatua siihen luvan
- Opasta auttajat paikalle

Soita uudelleen mikäli tilanne olennaisesti muuttuu.

Mikäli hätänumero on ruuhkautunut, odota sulkematta puhelinta!

Toiminta tulipalon sattuessa

PELASTA välittömässä vaarassa olevat

VAROITA muita kiinteistössä olevia ja käske poistumaan

HÄLYTÄ 112. Soita myös toimipisteen kiinteistöhuollolle, kun se on mahdollista.

SAMMUTA palo, jos arvioit sen mahdolliseksi. Älä kuitenkaan vaaranna itseäsi.

RAJOITA palon leviäminen sulkemalla ovet ja ikkunat

OPASTA pelastajat paikalle

Poistu rakennuksesta lyhintä mahdollista reittiä kokoontumispaikalle. Huolehdi myös että muut tilan käyttäjät poistuvat. Älä kuitenkaan vaaranna omaa turvallisuuttasi.

Muista, että kokoontumispaikalta saa poistua vasta, kun siihen on annettu lupa.

Tulipalosta ilmoitetaan palokelloilla, kuuluttamalla ja huutamalla.

MUISTA! Vaarallisinta tulipalossa ovat siinä muodostuvat myrkylliset savukaasut.

Normaalitilanteista poikkeavissa tilanteissa on muistettava, että tilanne voi edetä yllättävällä tavalla. Kuka tahansa voi joutua ottamaan johdon. Poikkeavissa tilanteissa on toimittava tilanteen vaatimalla tavalla järkevästi.

Ensiapu

ARVIOI TILANNE

- Määrittele lisäävun tarve
- Estä lisäonnettomuuksien synty

TEE HÄTÄILMOITUS NUMEROON 112

- Kerro mitä on tapahtunut, mistä soitat (ks. hätäilmoituksen tekeminen)

ANNA ENSIAPUA

- Pyri tyrehtyttämään verenvuodot
- Aseta tajuton kylkiasentoon. Tarvittaessa aloita painelu - puhalluselvytys
- Rauhoittele tajuissaan olevaa loukkaantunutta. Ilmoita, että apua on tulossa

TAJUTON POTILAS

- Selvitä, onko potilas herätettävissä puhuttelemalla tai ravistelemalla
- Liikkuuko potilaan rintakehä?
- Tuntuuko hengitys (koeta kämmenellä potilaan nenän alta / suulta)?

Vesivahinko

MIKÄLI TUNNISTAT / EPÄILET VESIVAHINKOA:

- Yritä paikallistaa vuotokohta
- Ilmoita asiasta välittömästi kiinteistöhuollolle

ILMOITA AINA HAVAITSEMASTASI VESIVAHINGOSTA

- Ilmoita asiasta kiinteistöhuollolle

Sähkö-, vesi-, tai lämpökatkos

SÄHKÖKATKO

- Ensimmäiseksi on syytä ottaa yhteyttä toimipisteen kiinteistöhuoltoon.

joka on tarpeen vaatiessa yhteydessä huolto- ja sähköyhtiöön ja selvittävät katkon syyn, laajuuden sekä katkon keston. Ilmoita lisäksi myös toimipisteesi Infoon.

- On parempi, että vain yksi henkilö tekee vikailmoituksen.
- Sähkökatkon alkaessa on tarkastettava ettei kukaan ole jäänyt hissiin. Myös muiden sähköllä ohjautuvien järjestelmien kunnosta on huolehdittava (esim. ilmastointi, lukitus).

- Valaistus sammuu. Kiinteistöissä on varajärjestelmä poistumis- ja turvavaloille. Ne jäävät palamaan, vaikka sähkö katkeaa.
- Rakennusten lämmitys ei toimi. Lyhyet muutaman tunnin sähkökatkot eivät kuitenkaan aiheuta suurta lämpötilan alenemista.
- Ilmanvaihto pysähtyy. Tämä koskee myös vetokaappeja, joten laboratoriotyöskentely ei ole sähkökatkon aikana turvallista.
- Paloilmaisimet ja -hälyttimet toimivat akkuvarmenteisesti eli paloturvallisuus ei ole uhattuna.
- Kulunvalvotut ovet lukittuvat mutta avausnapit ja kulkutunnisteet toimivat akkuvarmenteisesti.
- Hissit lakkaavat toimimasta ja jäävät mahdollisessa katkossa kerrosten välille. Jos jäät hissiin, paina hälytysnappia ja odota rauhallisena. Hissin hälytysjärjestelmän toiminta on turvattu akuilla eikä happi pääse loppumaan. Hissin huoltohenkilöstö tulee mahdollisimman nopeasti auttamaan. Hissistä ei saa sähkökatkon aikana poistua omin avuin. Hätätilanteessa soita yleiseen hätänumeroon 112.
- Kampuksen kylmän talousvedenjakelun toimii normaalisti, vaikka painenvaihteluita saat-taakin ilmetä.
- Lämpimän veden jakelussa ongelmat ovat todennäköisempiä ja veden lämpötila saattaa vaihdella merkittävästi. Vesi saattaa olla polttavan kuumaa eli lämmintä vettä on käytettävä va-roen.
- Pitkäkestoisessa ja laajassa katkossa kaikki veden saanti saattaa katketa. Veden ja WC:n käyt-töä tuleekin välttää sähkökatkojen aikana.
- tiloissa ei saa sytyttää tulitikkuja tai polttaa kynttilöitä. (palohälytyksen tai tulipalon vaara).

VESIKATKO

- Ensimmäiseksi on syytä ottaa yhteyttä toimipisteen kiinteistöhuoltoon, joka on tarpeen vaa-tiessa yhteydessä huolto- ja vesilaitokseen ja selvittävät katkon syyn, laajuuden ja keston. Ilmoita lisäksi myös toimipisteesi Infoon.
- Mikäli kyseessä on pidempi katkos, vedentoimittaja järjestää tavallisesti lähistölle vesipisteen, josta voi hakea välttämättömän talousveden.

LÄMPÖKATKO

- Ensimmäiseksi on syytä ottaa yhteyttä toimipisteen kiinteistöhuoltoon, joka on tarpeen vaa-tiessa yhteydessä huolto- ja lämpöyhtiöön ja selvittävät katkon syyn, laajuuden ja keston. Ilmoita lisäksi myös toimipisteesi Infoon.
- Lämpökatkoksen alkaessa kiinteistöhuolto huolehtii ilmastoinnin pysäyttämisestä, ikkunat, venttiilit ja ovet suljetaan.
- Talvella tyhjennetään tarvittaessa vesikeskuslämmitys- ja käyttövesijärjestelmä sekä suojataan muut arat kohteet.

- Hätätilanteessa kaikki henkilöt voivat oleskella samassa huoneessa, jolloin heidän oma ruumiinlämpönsä auttaa pitämään huoneen lämpimänä.

Mikäli työskentely sähkö-, vesi- tai lämpökatkon vuoksi vaikeutuu olennaisesti, annetaan kehoitus lähteä kotiin.

Pommiuhka

TOIMINTA PUHELIMITSE TEHDYSSÄ POMMIUHKATILANTEESSA:

- Ole rauhallinen ja ystävällinen
- Älä keskeytä soittajaa
- Yritä ylläpitää puhelua ja paina mieleesi yksityiskohtia
- Kirjaa puhelun yksityiskohdat ylös:
 - Mitä tapahtuu, missä ja kenelle
 - Miksi tapahtuu
 - Tietoja soittajasta: mies/nainen, hermostunut/rauhallinen, murre/aksentti, sanamuodot jne.

Uhkauksen vastaanottaja kirjaa puhelun yksityiskohdat ylös ja informoi toimipisteen henkilökuntaa tai tekee tarvittaessa itse ilmoituksen hätäkeskukseen 112.

Henkilökunta tekee välittömästi ilmoituksen hätäkeskukseen 112. Viranomaiset tekevät päätöksen tilojen tyhjentämisestä. Ilmoita lisäksi myös ilmoituslomakkeella minkä löydät Lapin yliopiston nettisivuilta.

Mikäli viranomainen tekee tyhjentämispäätöksen, on tavoitteena tyhjentää kiinteistö mahdollisimman nopeasti ja turvallisesti. Toimintaa johtaa toimipisteen turvallisuusryhmä. Poliisiviranomaisen saavuttua paikalle, hän ottaa johtamisvastuun.

TOIMINTA KIRJEITSE TEHDYSSÄ POMMIUHKATILANTEESSA:

- Ole rauhallinen
- Ilmoita asiasta hätäkeskukseen 112; noudata annettuja ohjeita
- Ilmoita asiasta välittömästi toimipisteen henkilökuntaan kuuluvalla
- Koske kirjeeseen niin vähän kuin mahdollista (ettet sotkisi mahdollista todistusaineistoa)
- **Opasta viranomaiset paikalle.**

EPÄILYTTÄVIIN ESINEISIIN EI SAA MISSÄÄN TILANTEESSA KOSKEA, EIKÄ NIITÄ SAA SIIRTÄÄ.

On tärkeää estää myös muiden kontakti epäilyttävään esineeseen. Mahdollisen pommin vaarattomaksi tekeminen on aina viranomaisasiantuntijan tehtävä.

Ilkivalta tai rikos

REAGOI HAVAITSEMIISI RIKOKSIIN

- Soita hätäkeskukseen 112
- Kirjaa ylös muistiinpanoja rikoksenteijästä ja tapahtumista

Ilmoita lisäksi myös ilmoituslomakkeella minkä löydät Lapin yliopiston nettisivuilta.

PUUTU TILANTEeseen VAIN MIKÄLI SE ON VÄLTTÄMÄTÖNTÄ

- Rikoksenteijä saattaa keskeyttää toimintansa havaitessaan, että hänet on nähty
- Älä koskaan suojele omaisuutta henkilövahinkojen uhalla

OTA RIKOKSENTEIJÄ KIINNI VAIN MIKÄLI SE ON TURVALLISTA

- Lain mukaan sinulla on oikeus ottaa rikoksenteijä kiinni itse teossa
- Älä leiki sankaria
- Kiinniotettu rikoksenteijä tulee aina ja välittömästi luovuttaa poliisille

SUOJAA RIKOSPAIKKA ULKOPUOLISILTA

- Sulje rikospaikka kaikelta liikehdinnältä, mikäli mahdollista
- Suojaa mahdolliset rikoksenteijän jättämät jäljet

KIRJAA TUNTOMERKIT HETI YLÖS

Uhkaava henkilö

KOHDATESSASI UHKAAVAN HENKILÖN

PYSY RAUHALLISENA, ÄLÄ HÄTÄÄNNY

SÄILYTÄ ETÄISYYS UHJAAJAAN

- Älä käännä selkääsi uhkaajalle, varmista pakotie

PYSY RAUHALLISENA JA YRITÄ VOITTAA AIKAA, JOTTA MUITA TULISI PAIKALLE

KUTSU TARVITTAESSA APUA

- Pyri suorittamaan ilmoitus/hälyttäminen uhkaajan huomaamatta ja ajoissa

PUHU SELKEÄSTI JA LYHYESTI, VÄLTÄ TUIJOTTAMISTA. OLE JOUSTAVA JA ASIALLINEN.

- Älä oikaise sekavassa tilassa olevan henkilön harhoja.

ÄLÄ VÄHÄTTELE UHKAAJAA TAI TILANNETTA

VÄLTÄ ÄKKINÄISIÄ LIIKKEITÄ

ÄLÄ PROVOSOI, ÄLÄKÄ PROVOSOIDU

Mikäli tilanne kiristyy väkivaltaiseksi soita hätäkeskukseen 112, mahdollisesti pelasta vaarassa olevat, varoita muita ja suojaudu. Älä leiki sankaria.

Ilmoita lisäksi myös ilmoituslomakkeella minkä löydät Lapin yliopiston nettisivuilta.

Ryöstö

RYÖSTÖTILANTEESSA

Pysy rauhallisena, älä vastusta ryöstäjää. Älä leiki sankaria. Paina ryöstäjän tuntomerkit mieleesi. Kiinnitä huomiota pakotapaan, pakosuuntaan ja mahdollisiin avustajiin. Hälytä apua heti, kun voit tehdä sen turvallisesti.

KATSO ja paina mieleesi ryöstäjän tuntomerkit:

- ulkonäkö
- kasvojen piirteet, arvet
- hiusten väri, ihon väri
- ikä
- puhetapa/murre/vieraankielen korostus
- vaatetus yms.
- mihin ryöstäjä koski (sormenjäljet)

SEURAA minne ryöstäjä poistui, kenen kanssa ja millä kulkuneuvolla.

SOITA hätäkeskukseen 112

KIRJAA tuntomerkit välittömästi ylös.

SUOJAA mahdolliset jalanjäljet/kura/lumi poliisia varten.

PYYDÄ silminnäkijöitä jäämään paikalle, kunnes poliisi on saapunut.

KEHOITA silminnäkijöitä välttämään keskustelua tapahtuneesta (ennen kuin he ovat kertoneet tapahtuneesta poliisille).

ÄLÄ siivoa ryöstön jälkiä ennen kuin poliisi on antanut siihen luvan.

ILMOITA tapahtumasta esimiehellesi ja ilmoita lisäksi myös ilmoituslomakkeella minkä löydät Lapin yliopiston nettisivuilta.

ÄLÄ KOSKAAN SUOJELE OMAISUUTTA HENKILÖVAHINKOJEN UHALLA.

Sisälle suojautuminen

Sisälle suojautuminen voi tulla kysymykseen esimerkiksi säteily- tai kaasuvaaratilanteessa sekä väkivallan uhan vuoksi.

MIKÄLI RAKENNUKSESTA POISTUMINEN EI OLE MAHDOLLISTA:

- Soita hätäkeskukseen 112 ja kerro kuka olet, missä olet ja mitä on tapahtunut
- Mene suojaisaan tilaan
- Sulje ovet ja ikkunat
- Mikäli kyseessä on tulipalo- tai kaasuvaaratilanne, tuki ovenraot esim. vaatteilla, jotta savu ei pääse sisään

MIKÄLI JOUDUT SUOJAUTUMAAN SISÄTILOIHIN VÄKIVALLAN UHAN VUOKSI:

- Mene suojaisaan tilaan ja soita hätäkeskukseen 112
- Lukitse tilan ovi mikäli mahdollista
- Sammuta valot tilasta ja sulje verhot
- Huolehdi, että tilassa olevat henkilöt sammuttavat matkapuhelimensa
- Opettajan tai muun tilannetta johtavan henkilön matkapuhelin on päällä
- Huolehdi mahdollisten esteiden kasaamisesta tilan oven eteen
- Pysy matalana lattialla ja pysy hiljaa
- Jää odottamaan ohjeita ja apua
- Tarvittaessa välitä tietoja ulos ja seuraa ulkoa saatavaa tietoa

Yleinen vaaramerkki

Yleinen vaaranmerkki on minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus.

Yleinen vaaranmerkki:

Yleinen vaaranmerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa. Varoitus annetaan taajamissa kiinteällä hälytínjärjestelmällä ja taajamien ulkopuolella kulkuneuvoihin asennetuilla liikkuvilla hälyttimillä.

TOIMENPITEET YLEISEN VAARAMERKIN KUULUESSA:

- Siirry sisälle ja pysy sisällä
- Väestönsuojaan tai tilapäissuojaan suojaudutaan VAIN viranomaisen niin kehottaessa
- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointilaitteet
- Avaa radiot / TV ja odota rauhallisesti ohjeita
- Vältä puhelimella soittamista, mutta seuraa some-viestintää
- Avaa kannettavasta tietokoneesta yleisradion nettisivut (www.yle.fi) . Käytä kannettavaa tietokonetta akkuvirralla.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten lupaa, ettet joutuisi vaaraan matkalla

VAARA OHI – merkki on yhden minuutin mittainen yhtämittainen, tasainen merkkiäänä. Se on ilmoitus siitä, että vaara tai uhka on ohi.

Yleistä vaaramerkkiä testataan seitsemän sekunnin mittaisella tasaisella merkkiäänellä – älä sekoita sitä todelliseen vaaramerkkiin.

Kaasu- ja säteilyvaara

TOIMINTA KAASUVAARATILANTEESSA:

SIIRRY SISÄLLE JA PYSY SISÄLLÄ

- Älä mene kellariin tai väestönsuojaan. Jos sisälle suojautuminen ei riitä, voivat viranomaiset kehottaa siirtymään pois vaara-alueelta. Jos on pakko mennä ulos, suojataan silmät ja hengitys sekä käytetään tiivispintaista vaatetusta.

SULJE OVET, IKKUNAT, TUULETUSAUKOT JA ILMASTOINTILAITTEET

- Tiivistä ovet ja ikkunankarmit tarvittaessa teipillä tai muovikalvolla. Hengitä kostean, ilmavan kankaan läpi, jos tunnet kaasun hajua.

SEURAA VIRANOMAISTIEDOTUSTA

- Avaa radiot / TV ja odota rauhallisesti ohjeita
- Vältä puhelimella soittamista, mutta seuraa some-viestintää
- Avaa kannettavasta tietokoneesta yleisradion nettisivut (www.yle.fi). Käytä kannettavaa tietokonetta akkuvirralla.

Jos olet ulkona etkä pääse sisälle: kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen.

Pyri mahdollisimman korkealle, esimerkiksi mäen päälle.

TOIMINTA SÄTEILYVAARATILANTEESSA:

SIIRRY SISÄLLE JA PYSY SISÄLLÄ

- Väestön suojaan tai tilapäissuojaan siirrytään vain viranomaisten niin kehottaessa.
- Jos on pakko mennä ulos, käytä tiivistä, ihon peittävää asua, esim. sadevaatteita. Riisu vaatteet sisälle tullessasi eteiseen ja peseydy huolella. Käytä hengityssuojainta, pyyhettä tai talouspaperia estämään radioaktiivisten hiukkasten pääsy keuhkoihin.

SULJE OVET, IKKUNAT, TUULETUSAUKOT JA ILMASTOINTILAITTEET

SEURAA VIRANOMAISTIEDOTUSTA

- Avaa radiot / TV ja odota rauhallisesti ohjeita
- Vältä puhelimella soittamista, mutta seuraa some-viestintää
- Avaa kannettavasta tietokoneesta yleisradion nettisivut (www.yle.fi). Käytä kannettavaa tietokonetta akkuvirralla.

OTA JODITABLETTI VAIN VIRANOMAISEN KEHOITUKSESTA.

VARAA RUOKAA JA JUOTAVAA

- Laita esillä olevat elintarvikkeet muovipusseihin tai tiiviisiin astioihin. Jääkaappi, pakastin ja tiiviit pakkaukset suojaavat radioaktiiviselta säteilyltä.

Paranna arjen turvallisuutta

Yleisiä ohjeita turvallisuuden ylläpitämiseksi

- Tutustu huolella vahinko- ja vaaratilanteiden varalta annettuihin toiminta- ym. ohjeisiin. Noudata niitä.
- Tutustu etukäteen poistumisreitteihin ja huomioi alkusammutusvälineiden sijainti
- Noudata yleistä siisteyttä ja järjestystä. Pidä työskentely-ympäristösi siistinä
- Ilmoita tietoosi tulleista turvallisuuteen liittyvistä epäkohdista, läheltä piti -tilanteista ja vaaratilanteista välittömästi toimipisteen Infoon palveluneuvojille.
- Ilmoita havaitsemastasi epäilyttävästä toiminnasta ja henkilöistä toimipisteen Infoon tai web-sivuilta löytyvällä ilmoituslomakkeella.
- Älä telkeä palo-ovia auki. Palo-ovet hidastavat palotilanteessa palon leviämisen ja estävät palokaasujen leviämisen.
- Tupakoi vain siihen varatuilla paikoilla ja sammuta natsat tuhkakuppeihin
- Kulunvalvontakortit ja avaimet ovat henkilökohtaisia eikä niitä saa luovuttaa kenellekään
- Mikäli kadotat kulunvalvontakorttisi tai avaimesi, ilmoita asiasta välittömästi toimipisteesi Infoon.
- Pidä huoli henkilökohtaisista tavaroistasi. Pidä arvokkaat tavarat poissa näkyviltä.
- Älä keskustele luottamuksellisista asioista julkisesti.
- Koulu tekee yhteistyötä viranomaisten kanssa, joten pienimpäänkin poikkeamaan reagoidaan.

Jokainen vaikuttaa toiminnallaan oman turvallisuuden lisäksi myös lähiympäristönsä turvallisuuteen